

Årsredovisning 2012

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag

Årsredovisning 2012

Innehållsförteckning	Sida
Förvaltningsberättelse	3
Femårsöversikt och nyckeltal	5
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Förändringar i eget kapital	9
Kassaflödesanalys	10
Noter	11
Redovisningsprinciper	11
Risker och riskhantering	13
Noter till resultat- och balansräkning	17
Underskrifter	24
Revisionsberättelse	26
Granskningsrapport	27

Bolagsstämman hålls den 15 maj 2013

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag
Medborgarplatsen 3
118 26 Stockholm

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) avger härmed redovisning för räkenskapsåret 2012, bolagets artonde verksamhetsår.

Organisation

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) som startade sin verksamhet den 1 januari 1995 meddelar direkt försäkring avseende allmän ansvarighet i Sverige (försäkringsklass 13). Bolaget, som har sitt säte i Stockholm, är ett ömsesidigt försäkringsbolag som är delägt av samtliga landsting och regioner med uppgift att meddela patientskadeförsäkring enligt patientskadelagen och ansvarsförsäkring för patientskador i hälso- och sjukvården.

LÖF arbetar under bifirman Patientförsäkringen LÖF avseende verksamheten som rör patientförsäkringen och det skadeförebyggande arbetet.

Verksamheten i LÖF har utvecklats planenligt under verksamhetsåret. Inom parentes angivna tal avser motsvarande period under 2011.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

LÖF försäkrar landstingens och regionernas ansvarighet gentemot patienter som skadas i samband med hälso- och sjukvård.

LÖF har till uppgift att försäkra vårdgivare som finansieras av landstingen och regionerna. Bolaget handlägger den övervägande delen av patientskadeärenden som berör hälso- och sjukvård i Sverige. LÖF har ett drygt hundratal anställda som arbetar med utredning, beslut i skadeärenden, skadereglering, utbetalningar av ersättningar samt skadeförebyggande åtgärder.

LÖFs ansvarighet är enligt lag, bolagsordning och försäkringsvillkor begränsad för varje skadehändelse till 1 000 gånger det prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) som gäller när ersättningen bestäms samt för varje skadad patient till 200 gånger detta prisbasbelopp för varje skadehändelse. Styrelsen kan bevilja överskridande av maximibeloppet i försäkringsvillkor och lagstiftning för att tillförsäkra patient som fått kroppsskada/personskada skälig levnadsstandard enligt LÖFs styrelses definition.

Skadeutveckling

2012 anmäldes ca 12 900 (11 800) skador till LÖFs patientförsäkring, vilket utgör en ökning på ca 9 % (13 %). Ökningen bedöms delvis vara en följd av den nya patientsäkerhetslagen som trädde i kraft vid årsskiftet 2010/11. Lagen innebär bland annat utökad upplysningsskyldighet från vårdgivare till patient och närstående vid vårdskada. Vanligast är skador inom ortopedi, kirurgi och andra verksamheter med

stora operationsvolymer. Exempel på skador är infektioner, blödningar, nerv- och skelettskador vid protesinläggningar. Andra vanliga skador är merskador på grund av försenad eller felaktig diagnos.

I ca 39 % (40 %) av ärendena som beslutades 2012 beviljades patienten ersättning. Enligt patientskadelagen lämnas ersättning enligt ett antal olika kriterier, bland annat om skadan hade kunnat undvikas vid vård och behandling av en erfaren specialist. Ersättning lämnas inte enbart på den grunden att behandlingen inte leder till önskat resultat. Under 2012 betalades det ut ca 477 (448) mkr i ersättningar till patienter och efterlevande. De vanligaste ersättningsbeloppen ligger under 30 kkr. Beslut meddelades i ca 12 700 (11 300) skador. Sex månader efter skadeanmälan hade 77 % (73 %) av patienterna fått besked om skadan var ersättningsbar eller inte.

Kapitalförvaltning

LÖF förvaltar tillgångar som uppgår till ca åtta miljarder. Portföljen är placerad i likvida tillgångar på den svenska räntemarknaden samt i reverslån till Sveriges landsting och regioner. Placeringsstillgångarna är klassificerade som investeringar som hålls till förfall och värderas till upplupet anskaffningsvärde. LÖFs investeringsfilosofi bygger på ett lågt risktagande, vilket bidrar till en stabil och förutsägbar kapitalavkastning.

Skadeförebyggande arbete

LÖF arbetar aktivt med skadeförebyggande verksamhet baserat på den skadestatistik bolaget för. Förutom att återföra information om skadeanmälningar till vårdgivarna, samarbetar LÖF med medicinska professioner för att i tvärprofessionell samverkan minska vårdskador inom bland annat förlossningsvård, höft- och knäoperationer samt komplikationer vid bukkirurgi. Ett flertal andra mindre projekt pågår, och dessutom en omfattande utbildningsverksamhet inom området patientsäkerhet. Bolaget anordnar också tillsammans med SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) den 7:e nationella patientsäkerhetskonferensen i januari 2013.

Personalinformation

MarieLouise Zetterström tillträder som ny VD under våren 2013 och efterträder därmed nuvarande VD Lars Andåker som går i pension.

Medelantalet anställda verksamhetsåret 2012 uppgår till 127 (114). Medelåldern är 43 år. Under året har bolaget ökat nyrekryteringen inom skadereglering för att möta ökade volymer. En nyinrättad tjänst har tillsatts inom regelefterlevnad innebärande att extern konsultation inom detta område minskar. Aktuarietjänster har tillhandahållits av Alpha Consulting A/S. Medelsförvaltningen rörande placerings-tillgångar har hanterats av Swedbank Robur Fonder AB. Internrevision har tillhandahållits av KPMG.

Styrelsens arbete

Styrelsen har, från bolagsstämman den 23 maj 2012, bestått av nio bolagsstämموvalda ledamöter, två arbetstagarrepresentanter samt två suppleanter för arbetstagarrepresentanterna.

Två ledamöter valde på egen begäran att avgå ur styrelsen vid bolagsstämman som beslutade att utöka antalet ledamöter och valde fyra nya ledamöter.

Styrelsen har haft fem ordinarie och ett extra sammanträde under 2012. Ersättningsutskottet, som består av styrelsens ordförande och vice ordförande, har sammanträtt under året rörande vissa ersättningsfrågor inför behandling i styrelsen. Revisionsutskottet har inför styrelsens ordinarie möten haft sammanträden för att bereda styrelsens arbete med kvalitets- säkring av finansiella frågor. Revisionsutskottet består av tre av styrelsens ledamöter. En ledamot har bytts ut under året. Ordförande i revisionsutskottet är styrelsens vice ordförande.

Solvens 2

Ett nytt solvensregelverk (Solvens 2) för den europeiska försäkringsbranschen är under utveckling. Solvens 2 syftar till att förbättra konsumentskyddet genom att stärka sambandet mellan solvenskrav och risker i ett försäkringsbolag. Bolagets risker ska återspeglas i kravet på bolagets ekonomiska ställning och styrka. Solvens 2 innebär således ökat fokus på risker och ett nytt sätt att beräkna kapitalkrav, baserat på risk istället för volym. Regelverket kommer dessutom omfatta kvalitativa krav på riskhantering och intern kontroll samt krav på publik information till marknaden.

Jämfört med nuvarande lagstiftning beräknas Solvens 2 innebära ökade kapitalkrav, ökade krav på intern styrning och kontroll samt ökad omfattning på rapportering. LÖF driver ett projekt avseende bolagets anpassning till Solvens 2 med fokus på dessa tre områden.

Risker

Riskerna kan delas in i tre huvudgrupper: försäkringsrisker, finansiella risker och operativa risker. I not 2 beskrivs bolagets risker och riskhantering.

Verksamhetens resultat

Premieinkomst

Premieinkomsten uppgår till 900 000 (1 050 000) kkr.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar uppgår till 942 475 (887 879) kkr. Årets skadeutbetalningar, inklusive driftskostnader för skadereglering uppgår till 626 475 (577 879) kkr och avsättningen för oregrerade skador ökade med 316 000 (310 000) kkr. Skadekostnad 2012 ligger i linje med bolagets prognos.

Den totala skadekostnaden för åren 1975-2012 beräknas till 12 589 mkr, varav 650 mkr beräknas för försäkringsåret 2012.

Kapitalavkastning

Den totala redovisade kapitalavkastningen uppgår till 232 148 (218 951) kkr, vilket motsvarar en direktavkastning på 2,8 % (2,8 %). Totalavkastningen ökade under 2012 till 4,1 % (0,9 %). Ökningen är främst hänförlig till ett ökat marknadsvärde på reverser mot landsting och regioner. Marknadsvärdet på reverserna har påverkats positivt av minskade skillnader i köp-

och säljkurser i marknaden för kommun- och landstingsemitterade värdepapper. Löptiden (durationen) för tillgångsportföljen var vid årets slut 0,2 år.

Årets resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 161 920 (360 433) kkr. LÖFs konsolideringskapital ökade med 20,9 % och uppgår till 1 457 554 (1 205 982) kkr. Resultatet efter skatt och avsättning till obeskattade reserver uppgår till 30 557 (0) kkr.

Framtidsutsikter

LÖF fokuserar på att öka kundnyttan och förbättra kvaliteten i bolagets processer. LÖF står liksom branschen i övrigt inför anpassning till de stora regelförändringarna i Solvens 2. LÖF har en god ekonomisk ställning för att möta kommande kapitalkrav i Solvens 2.

LÖFs skadeförebyggande arbete utgår från företagets vårdskadestatistik. Arbetet sker i nära samarbete med vårderna och syftar till att minska omfattningen på vårdskador och verka för en säkrare vård.

Till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen 230 557 kkr, varav årets vinst 30 557 kkr. Styrelsen föreslår att beloppet disponeras enligt följande:

I ny räkning överförs	<u>230 557 kkr</u>
	230 557 kkr

Femårsöversikt och nyckeltal (kkr)

Resultat	2012	2011	2010	2009	2008
Premieintäkt	900 000	1 050 000	975 000	950 000	890 000
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	182 138	185 663	16 699	21 356	25 660
Övriga tekniska intäkter	59	156	197	-	-
Försäkringsersättningar	-942 475	-887 879	-840 894	-652 901	-869 688
Driftskostnader	-27 812	-20 795	-22 557	-22 302	-19 549
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	111 910	327 145	128 445	296 153	26 423
Återstående kapitalavkastning	50 010	33 288	-	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	161 920	360 433	128 445	296 153	26 423
Årets resultat	30 557	0	0	0	0
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde inklusive Kassa och Bank	8 117 425	7 524 415	1 014 695	587 266	435 134
Försäkringstekniska avsättningar	6 661 000	6 345 000	6 035 000	5 735 000	5 614 468
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	230 557	200 000	200 000	200 000	200 000
Obeskattade reserver	1 259 253	1 139 850	779 717	652 972	348 333
Övervärden(+)/undervärden(-) i obligationer och andra räntebärande värdepapper	-32 256	-133 868	4 263	8 962	-3 388
	1 457 554	1 205 982	983 980	861 934	544 945
varav uppskjuten skatt i konsolideringskapital	277 036	299 781	205 066	171 732	97 533
Kapitalbas	1 489 810	1 339 850	979 717	852 972	548 333
Erforderlig solvensmarginal	317 615	284 798	283 165	310 557	310 557
Nyckeltal					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	104,7	84,6	86,3	68,7	97,7
Driftskostnadsprocent	3,1	2,0	2,3	2,4	2,2
Totalkostnadsprocent	107,8	86,6	88,6	71,1	99,9
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning %	2,8	2,8	1,9	2,7	4,4
Totalavkastning %	4,1	0,9	1,7	2,7	4,4
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad %	162	115	101	91	61

Resultaträkning (kk)

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse	Not	2012	2011
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	(3)	900 000	1 050 000
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	(4)	182 138	185 663
Övriga tekniska intäkter		59	156
Försäkringsersättning (efter avgiven återförsäkring)	(5)		
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		-626 475	-577 879
Förändring i Avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-316 000	-310 000
		<hr/>	<hr/>
		-942 475	-887 879
Driftskostnader	(6)		
		-27 812	-20 795
		<hr/>	<hr/>
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		111 910	327 145
Icke-teknisk redovisning			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		111 910	327 145
Kapitalavkastning, intäkter	(7)	234 068	220 293
Kapitalavkastning, kostnader	(8)	-1 920	-1 342
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-182 138	-185 663
		<hr/>	<hr/>
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		161 920	360 433
Bokslutsdispositioner	(9)		
		-119 403	-360 133
		<hr/>	<hr/>
Resultat före skatt		42 517	300
Skatt på årets resultat	(10)		
		-11 960	-300
		<hr/>	<hr/>
Årets resultat		30 557	0
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		30 557	0
		<hr/>	<hr/>
Totalresultat			
Årets resultat		30 557	0
Totalresultat hänförligt till försäkringstagarna		30 557	0

Balansräkning (kk)

	Not	2012-12-31	2011-12-31
Tillgångar			
Placeringstillgångar			
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	(11)	7 897 384	7 613 690
Fordringar			
Övriga fordringar		917	33
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	(12)	1 439	1 342
Kassa och bank		252 297	44 593
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		22 132	32 436
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	(13)	3 656	3 009
Summa tillgångar		8 177 825	7 695 103
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		200 000	200 000
Årets resultat		30 557	0
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		1 244 103	1 139 850
Periodiseringsfond		15 150	-
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för oreglerade skador	(14)(15)	6 661 000	6 345 000
Skulder			
Övriga skulder	(16)	18 986	4 581
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	(17)	8 029	5 672
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		8 177 825	7 695 103

Poster inom linjen

	Not	2012-12-31	2011-12-31
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser			
Tillgångar med förmånsrätt	(18)	7 081 300	6 740 772
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga
Åtaganden		inga	inga

Förändringar i eget kapital (kkf)

Eget kapitalräkning 2012

	Garanti kapital	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	-	-	200 000	0	200 000
Årets resultat	-	-	-	30 557	30 557
Belopp vid årets utgång	-	-	200 000	30 557	230 557

Eget kapitalräkning 2011

	Garanti kapital	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	-	-	200 000	0	200 000
Årets resultat	-	-	-	0	0
Belopp vid årets utgång	-	-	200 000	0	200 000

Kassaflödesanalys (kkkr)

	2012-12-31	2011-12-31
Kassaflöde från försäkringsverksamheten		
Inbetalda premier	900 000	1 050 000
Utbetalda skador	-615 251	-584 055
Utbetalningar avseende driftskostnader	-26 118	-20 919
	258 631	445 026
Kassaflöde från placeringsverksamhet		
Erhållna räntebetalningar på räntebärande värdepapper	236 722	209 140
Köp och försäljning netto av värdepapper	-287 649	-628 027
	-50 927	-418 887
Årets kassaflöde	207 704	26 139
Kassa och bank		
Kassa och bank vid årets början	44 593	18 454
Kassa och bank vid periodens slut	252 297	44 593
Årets kassaflöde	207 704	26 139

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Företagsinformation

Denna årsredovisning för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har upprättats och godkänts för publicering av styrelsen och verkställande direktören den 20 mars 2013 och kommer att föreläggas bolagsstämman den 15 maj 2013 för fastställande. Bolaget är ett svenskt ömsesidigt försäkringsbolag med säte och huvudkontor i Stockholm, Sverige. Bolagets huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen. Rörelsen omfattar en verksamhetsgren (klass 13, företags- och fastighetsförsäkring) och avser direkt försäkring i Sverige.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

Årsredovisningen för LÖF är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2008:26 inklusive dess ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. LÖF tillämpar lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. För räkenskapsåret 2012 har det inte tillkommit några för LÖF väsentliga ändringar eller nyheter gällande redovisningsprinciper.

Kommande ändringar i IFRS

IFRS 13 Fair Value Measurement som ska tillämpas från 2013 kommer att innebära att upplysningar måste lämnas om vilka värderingsmodeller som används även när informationen som redovisas för verkligt värde endast görs i upplysningssyfte. Övriga kommande standarder och förbättringar av IFRS bedöms inte ha någon väsentlig inverkan på de finansiella rapporterna för LÖF.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Redovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden. De finansiella rapporterna och noterna presenteras i tusentals svenska kronor (kkr) om inte annat anges.

Väsentliga överväganden och bedömningar som påverkar redovisningen

Vid upprättande av finansiella rapporter i enlighet med lagbegränsad IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes rimliga. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskatt-

ningar och bedömningar.

Bedömningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och som kan medföra väsentliga justeringar i de finansiella rapporterna kommenteras nedan.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna. Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden under nästkommande år. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande.

Avsättningsrisk kommenteras vidare i not 2 och en redogörelse för bolagets skadekostnadsutveckling de senaste åren finns i not 15.

Placeringsstillgångarna, som är bolagets största tillgångspost, har klassificerats såsom investeringar som hålls till förfall och har värderats till upplupet anskaffningsvärde. Kontroll görs löpande av att förutsättningar för principen följs. Den finansiella risken kommenteras vidare i not 2.

Nedan följer kommentarer till de för LÖF viktigaste redovisningsprinciperna.

Tillämpade principer för poster i resultaträkning

I resultaträkningen sker en uppdelning i resultatet för försäkringsrörelsen, det tekniska resultatet och det icke-tekniska resultatet, som i huvudsak är hänförligt till kapitalförvaltningen.

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagens verksamhet som försäkringsgivare, det vill säga överföring av försäkringsrisk enligt definitionen i IFRS 4 Försäkringsavtal.

Premieinkomst

Med premie avses den ersättning som ett försäkringsbolag erhåller av försäkringstagaren för att acceptera överföring av försäkringsrisk. Premieinkomsten redovisas efter förfalldagsprincipen. Det innebär att premieinkomsten redovisas i resultaträkningen när årspremien eller, vid uppdelning av den avtalade försäkringsperiodens premie på flera delbelopp, när den första delpremien förfaller till betalning. Premieinkomsten avser hela försäkringsperioden oavsett om premien är aviserad eller ej.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som ej intjänad premie i balansräkningen. Beräkning av avsättning för ej intjänad premie sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Kapitalavkastning

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av kapitalavkastningen förs över från kapitalförvaltningens resultat till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på de genomsnittliga försäkrings-tekniska avsättningarna.

Försäkringsersättningar

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

Driftskostnader

Det tekniska resultatets redovisade driftskostnader för perioden uppdelas på driftskostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastningen ingår driftskostnader för finansförvaltningen. Driftskostnader för skadereglering redovisas bland försäkringsersättningar i resultaträkningen. Driftskostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader och funktionsindelas utifrån följande funktioner; Skadereglering, Administration och Kapitalförvaltning.

Pensionskostnader, pensionsförpliktelser och andra ersättningar till anställda

Pensionsförpliktelser omfattar pensionsplaner genom kollektivavtal och socialförsäkringslagar samt vissa individuella avtal. Det förekommer både förmåns- och avgiftsbestämda planer. LÖF redovisar samtliga pensionsplaner enligt tryggandelagen. Pensionskostnaden utgörs av den premie som erläggs för tryggnad av pensionsförpliktelserna. Enligt kollektivavtalet erbjuds vissa anställda att erhålla pension vid 62-års ålder. Avgiften härför kostnadsförs när möjligheten utnyttjas.

Skatt

Företagets skatt för perioden utgörs av aktuell och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänförs till periodens skattepliktiga resultat. Inkomstskatten under året var 26,3 procent av den beskattningsbara inkomsten. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattepliktiga värde och dess bokförda värde. Uppkomna skattemässiga underskott redovisas som uppskjutna skattefordringar om det bedöms sannolikt att de kan utnyttjas mot skattemässiga överskott i framtiden. Aktuell och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Obeskattade reserver

Skattelagstiftningen i Sverige ger företag möjlighet att genom avsättning till obeskattade reserver minska årets beskattningsbara resultat. Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen under rubriken boksluts-dispositioner. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Placeringsstillgångarna har klassificerats såsom investeringar som hålls till förfall och har värderats till upplupet anskaffningsvärde.

Fordringar

Fordringar har klassificerats såsom lånefordringar och kundfordringar och redovisas till det belopp som förväntas inflyta. Avsättning för osäkra fordringar görs normalt utifrån en individuell värdering av fordran.

Materiella tillgångar

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod är fem år för alla inventarier.

Kassa och bank

Kassa och bank består av banktillgodohavanden och har klassificerats som lånefordringar och kundfordringar.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelserna enligt ingångna försäkringsavtal.

Samtliga avtal är klassificerade som försäkringsavtal enligt IFRS 4.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen för ej intjänade premier beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, ska avsättning för ej intjänade premier förstärkas med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till LÖF, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering. Avsättningen för oreglerade skador beräknas med hjälp av statistiska metoder och genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Beslutade skador bedöms individuellt och tillägget för inträffade men ännu ej rapporterade skador, IBNR-avsättningen, beräknas med hjälp av statistiska metoder utan hänsyn tagen till framtida inflation. Avsättningen för oreglerade skador diskonteras inte med undantag för avsättningar för skadelivräntor som nuvärdesberäknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder med beaktande av förväntad inflation och dödlighet.

Not 2 Risker och riskhantering

Risk och riskhantering utgör en central del av LÖFs verksamhet. Nedanstående not omfattar en beskrivning av LÖFs riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets försäkringsrisker, finansiella risker och operativa risker.

Syfte med riskhantering och kontroll

Målen för bolagets riskhantering är att:

- Integrera riskhanteringen i företagets organisations- och beslutsstruktur.
- Skapa en plattform av strategier, processer och rapporteringsrutiner som säkerställer att LÖF fortlöpande och på ett tillfredsställande sätt kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera bolagets risker.

Riskhanteringen syftar till att ge styrelse och VD en samlad bild över bolagets risker och att möjliggöra en effektiv styrning och hantering av de risker som identifieras. Skadeförsäkringsverksamhet går ut på att överföra risk från försäkringstagaren till försäkringsgivaren. LÖF tar in premier från ett antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om en försäkrad skadehändelse inträffar.

Rörelseresultatet beror till största delen på det försäkringstekniska resultatet och på avkastningen från placerings-tillgångarna. Korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för det försäkringstekniska resultatet. Placeringsverksamheten fokuserar på en god och säker avkastning och kontroll av risker. Då en stor del av försäkringspremierna kommer att utbetalas till försäkringstagarna som framtida skadeersättningar, måste det säkerställas att det finns tillräckligt med tillgångar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna.

Skillnaden i duration mellan skulder och placeringstillgångar kontrolleras kontinuerligt. Överskottskapital placeras i en diversifierad portfölj för att öka totalavkastningen.

Metoder för riskhantering och kontroll

Finansinspektionen har i de allmänna råden om styrning och kontroll dragit upp riktlinjer för finansiella företags hantering och kontroll av risker. Viktiga funktioner i detta arbete är bolagens interna regler och riskkontroll samt funktionen för självständig riskkontroll. Styrelsen för LÖF har i enlighet med råden fastställt en riskpolicy och riktlinjer för bolagets riskkontroller och riskhanteringsgrupp.

Styrelsen tillsatte 2011 ett revisionsutskott bestående av delar av styrelsen. Ordförande i revisionsutskottet är styrelsens vice ordförande. Revisionsutskottets uppgift är bl.a. att kvalitets-säkra bolagets interna styrning och kontroll med avseende på finansiell rapportering samt finansiell riskhantering och riskkontroll.

Under 2011 förstärkte LÖF organisationen för riskhantering genom att inrätta funktionen riskkontroller som har ett övergripande ansvar för bolagets riskhantering. Riskcontrol-

lern har en från affärsverksamheten oberoende ställning och rapporterar direkt till styrelsen. Riskcontrollern ska arbeta för att bolaget har en effektiv och tillfredsställande hantering av de risker som bolaget utsätts för.

Till stöd för riskcontrollerns arbete finns en riskhanteringsgrupp bestående av funktioner med kunskap om centrala riskområden inom bolagets verksamhet.

Arbetet med riskhantering ska ses som en iterativ process där LÖF kontinuerligt utvecklar strategier, processer och rapporteringsrutiner och avsätter resurser för att riskhanteringsens alla delar ska fungera på ett adekvat sätt.

Försäkringsrisker

Försäkringsverksamheten

Bolagets ansvarighet är enligt lag, bolagsordning respektive försäkringsvillkor begränsad för varje skadehändelse till 1 000 gånger det prisbasbelopp, enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), som gäller när ersättningen bestäms samt för varje skadad patient till 200 gånger detta prisbasbelopp för varje skadehändelse. Styrelsen kan bevilja överskridande av maximibeloppen för att tillförsäkra patient som fått kroppsskada/personskada skälig levnadsstandard enligt definition som bestäms av styrelsen. Denna rätt har delegerats till bolagets verkställande direktör.

Bolaget har ingen återförsäkring.

Försäkringstagarna faktureras en premie som ska täcka bolagets kostnader samt bidra till uppbyggnad av kapitalbasen för att möta solvenskrav. Om sådan premieinbetalning visar sig otillräcklig äger LÖF enligt försäkringsavtalen med respektive landsting och region rätt att fakturera tilläggspremie under löpande kalenderår, dock högst en gång per kalenderår. I bolagsordningen anges att delägarna (landstingen och regionerna) svarar som juridiska personer var för sig för bolagets förbindelser, envar till ett belopp motsvarande tio gånger den premie de haft att erlägga under det år förlusten uppkommit.

Som försäkringsrisker kategoriseras nedan teckningsrisk, avsättningsrisk och koncentrationsrisker.

Teckningsrisk

Teckningsrisken hänför sig till prissättningen av försäkringsavtal och den inneboende osäkerhet som är förenad med dessa avtal. För att säkerställa att försäkringspremierna täcker de framtida skadeersättningarna, är en korrekt uppskattning av den förväntade omfattningen och frekvensen av försäkringskadorna av yttersta betydelse. Skadekostnaderna kan avvika från den förväntade nivån eftersom risk är en inneboende del av skadeförsäkringsverksamhet, t.ex. på grund av enstaka stora skador eller ändringar i beräkningspraxis till följd av rättslig prövning.

Bolaget är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Försäkringarna tecknas direkt med försäkringstagarna utan inblandning av försäkringsmäklare. Enligt bolagets riktlinjer för teck-

nings- och återförsäkringsrisker får LÖF endast meddela ansvarighetsförsäkring (patientförsäkring) till landstingen och regionerna. LÖF följer detaljerade interna riktlinjer för att säkerställa riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas samt specificera vilka försäkringsbelopp och definiera vilka typer av risker som får accepteras.

Försäkringsbeståndet är stabilt och premiesättningen baseras på långvarig statistik.

En känslighetsanalys av teckningsrisken per 31 december 2012 visas i tabell 1.

Tabell 1 - Känslighetsanalys, teckningsrisk

Inverkan på vinst före skatt (mkr)	2012	2011
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 9,9	+/- 9,1
1 % förändring i premienivån	+/- 9,0	+/- 10,1
1 % förändring i skadefrekvensen	+/- 11,1	+/- 7,8

Avsättningsrisk

Med avsättningsrisk avses risken att de försäkringstekniska avsättningarna är på fel nivå. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna har en inneboende grad av osäkerhet då de representerar en uppskattning av framtida skadeersättningar.

Avsättningsrisken hanteras främst genom vedertagna aktuariella metoder samt av en kontinuerlig uppföljning av anmälningar och skadekostnadsutveckling. LÖFs aktuarie har ansvaret att ta fram och presentera riktlinjer för hur de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas samt att utvärdera om de totala avsättningarnas nivå är tillräcklig i förhållande till den fastställda policyn. Aktuarien upprättar rapporter om de försäkringstekniska avsättningarnas tillräcklighet som lämnas till styrelsen och LÖFs verkställande direktör.

Bedömningarna grundar sig på de fakta och data om historiska skador som är kända och tillgängliga på balansdagen. Därutöver beaktas trender i skadekostnadsutvecklingen, nivån för oreglerade skador, ändrad lagstiftning, rättsfall och ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna metoder i kombination med prognoser över antal skador och genomsnittliga skadekostnader.

En känslighetsanalys av avsättningsrisken per 31 december 2012 visas i tabell 2.

Tabell 2 - Känslighetsanalys, avsättningsrisk

Risk:	Dödlighet
Portfölj:	Livräntor
Förändring i riskparametrar:	Förväntad livslängd ökad med 1 år
Ökning FTA mkr 2012:	12,5
Ökning FTA mkr 2011:	12,0

Koncentrationsrisker

LÖF försäkrar undvikbara skador uppkomna vid av landstingen och regionerna bedriven hälso- och sjukvård enligt vad som stadgas i patientskadelagen. Risken mäts genom analys av historiska händelser och studier av exponerade försäkringsvärden. Enligt patientskadelagens § 10 och § 11 är ersättning för varje skadehändelse begränsad till 1 000 gånger gällande prisbasbelopp = 44,0 mkr år 2012 (42,8 mkr år 2011). Om ansvarighetsbeloppet inte räcker till gottgörelse åt dem som är berättigade till ersättning nedsätts deras ersättningar med samma kvotdel.

Finansiella risker

Placeringsverksamheten

LÖFs huvudsakliga placeringstillgång utgörs av reverser utställda av Sveriges landsting och regioner. Reverserna redovisas som placeringstillgångar i tillgångslag 5 (riskfri placering) då landstingen och regionerna är rättssubjekt jämförbara med svenska staten, svenska kommuner, etc. Landstingen och regionerna som försäkringstagare är säkra betalare. De har en i regeringsformen fastställd egen beskattningsrätt och kan inte komma på obestånd.

För övriga placeringstillgångar anger bolagets placeringsriktlinjer att placeringar endast tillåts i räntebärande värdepapper. Dessa värdepapper ska vara föremål för regelbunden notering på marknadsplats som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Målet med placeringsverksamheten i LÖF, vad avser placeringstillgångar, är att uppnå högsta möjliga avkastning med en godtagbar risknivå. LÖF ska vid varje tidpunkt ha en tillfredställande solvenskvot samt tillräckligt med tillgångar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. De huvudsakliga riskerna inom placeringsverksamheten är att placeringarnas värde sjunker och att avkastningen är lägre än vad de försäkringstekniska avsättningarna kräver. LÖF begränsar dessa risker genom att i så stor utsträckning som möjligt diversifiera placeringsportföljen enligt givna placeringsriktlinjer.

För att minska riskerna ytterligare finns limiter mot placeringar i enskild motpart, förutom värdepapper utgivna av svenska staten där inga limiter finns. För att minska kreditrisker får placeringar endast ske med angivna typer av externa motparter och för varje typ av motpart med angivet maximalt belopp av hela kapitalet.

Lägsta rating (Standard & Poor's) avseende placeringar under ett år är K1 och för placeringar längre än ett år är lägsta rating BBB+, undantagna är offentlig sektor och bostadsinstitut.

Fördelningen avseende finansiella tillgångar och skulder redovisas i tabell 3.

Tabell 3 - Finansiella tillgångar och skulder (kk)

Tillgångar	2012-12-31	2011-12-31
Bokfört värde:		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 897 384	7 613 690
Övriga fordringar	917	33
Kassa och bank	252 297	44 593

Som finansiella risker kategoriseras nedan marknads-, kredit- och likviditetsrisker.

Marknadsrisker

Förändringar i räntesatser samt förändringar i volatilitet kan påverka marknadsvärdena för de finansiella tillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna.

Utländsk valuta

Bolagets placeringar utgörs endast av värdepapper nominerade i SEK vilket begränsar valutarisken.

Ränterisk

För att tillförsäkra bolaget tillräckligt med likvida medel har placeringstillgångarna en differentierad förfallostruktur. Tillgångar motsvarande skuldtäckningskravet är placerade så att de uppfyller Försäkringsrörelselagens krav i detta avseende.

Marknadsrisker i placeringsverksamheten

LÖF har endast tillgångar i form av obligationer och penningmarknad samt kassa och bank. Därmed har förändringar i räntor påverka på marknadsvärde och avkastning på placeringstillgångarna.

Om STIBOR 3 månader fixing stiger med en procentenhet ökar bolagets ränteintäkter på reversinnehavet mot försäkringstagarna med 60 miljoner på årsbasis. Detta reversinnehav uppgår till sex miljarder och utgör ca 75 % av placeringstillgångarnas bokförda värde.

Marknadsrisker i försäkringsverksamheten

Försäkringstekniska avsättningar kan indelas i avsättningar för ej intjänade premier, kvardröjande risker och oreglerade skador. Per den 31 december 2012 uppgick nettoavsättningarna för ej intjänade premier och kvardröjande risker till 0 kkr, medan avsättningarna för oreglerade skador uppgick till 6 661 mkr.

De försäkringstekniska avsättningarna redovisas i nominella belopp i balansräkningen med undantag av livräntor och med antagandet att framtida inflation är noll. Redovisade förluster på grund av inflation tas ut genom höjd premie efterföljande år. Det ekonomiska värdet av dessa avsättningar, det vill säga nuvärdet av framtida försäkringsersättningar, exponeras däremot för förändringar i ränteläget. Avsättningarnas duration beror på typ av försäkring. Den totala durationen för alla försäkringstekniska avsättningar är ca 10,21 år. Livräntorna och potentiella förändringar i diskonteringsräntan påverkar de försäkringstekniska avsättningarna.

LÖF tecknar försäkringsavtal endast i Sverige.

Tabell 4 - Duration av försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador.

	2012	2011
Ansvar	10,21 år	10,4 år

Kreditrisk

Kreditrisk avser resultatsvängningar beroende på att utgivare eller motparter inte uppfyller sina förpliktelser och består av motparts-, lands- och avvecklingsrisker.

Kreditrisk i placeringsverksamheten

Tabell 5-6 visar räntebärande placeringar per sektor samt kreditbetygklass. Exponeringarna är primärt indelade efter utgivare och motparter. Tabell 7 visar exponeringen av LÖFs obligationer och andra räntebärande värdepapper indelade per tillgångsklass. Tabellerna är beräknade utifrån marknadsvärden.

Tabell 5 - Räntebärande placeringar per sektor

	2012	2011
Bank	10 %	9 %
Företag	5 %	8 %
Offentlig sektor	85 %	83 %
Summa	100 %	100 %

Tabell 6 - Räntebärande placeringar per kreditbetyg (Standard & Poor's)

	2012	2011
Revers mot försäkringstagare	75 %	78 %
AAA	13 %	3 %
AA+	1 %	1 %
AA	- %	1 %
A+	2 %	3 %
A	5 %	6 %
A-	1 %	2 %
Övriga	3 %	6 %
Summa	100 %	100 %

Tabell 7 - Exponering räntebärande placeringar

	2012	2011
<i>Obligationer</i>		
Bank	11 %	9 %
Företag	5 %	8 %
Offentlig sektor	84 %	83 %
Summa	100 %	100 %
<i>Penningmarknadsinstrument</i>		
Företag	- %	100 %
Offentlig sektor	100 %	- %
Summa	100 %	100 %

Kreditrisk i försäkringsverksamheten

Några kreditrisker i återförsäkringsverksamheten föreligger inte eftersom LÖF inte har någon avgiven återförsäkring.

Likviditetsrisker

I vid mening handlar likviditetsrisker om tillgång till finansiering. Om en likviditetsrisk realiseras kan detta ofördelaktigt påverka den ordinarie affärsverksamheten och i yttersta fall även riskera förmågan att uppfylla de dagliga betalningsåtagandena.

Tabell 8 - Fördelning av avsättningar för oreglerade skador per utbetalningsperiod.

	2012	2011
-3 år	15 %	18 %
4-10 år	41 %	38 %
11- år	44 %	44 %

Operativa risker

Med operativa risker avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. IT-relaterade risker, andra tekniska risker och legala risker ingår i definitionen, liksom risken för externa eller interna oegentligheter.

Operativa risker skulle kunna medföra till exempel ersättningsanspråk, uteblivna intäkter eller merkostnader i samband med verksamhetsavbrott eller felaktig risk- och resultatinformation.

LÖF använder en självutvärderingsmetod för att kartlägga bolagets operativa risker, deras sannolikhet och potentiella konsekvens. I samband med detta utvärderas kontroller i administrativa system och rutiner samt instruktioner.

Incidentrapportering

LÖF har riktlinjer som syftar till en väl fungerande rapportering, dokumentation och uppföljning av inträffade incidenter. Det är bolagets övertygelse att det är viktigt för att synliggöra eventuella brister i verksamheten för att kunna arbeta med ständiga förbättringar.

Med incident avses en inträffad händelse som kan ha uppenbart negativa konsekvenser för bolagets verksamhet, anställd personal, ägare, kunder och samarbetspartners eller relationer till dem.

Samtliga medarbetare ska rapportera uppkomna incidenter inom bolaget. Detta för att säkerställa att händelsen uppmärksammas och att bolaget kan vidta nödvändiga åtgärder för att minimera risken att incidenten upprepas. Riskkontrollern ansvarar för att samtliga rapporterade incidenter tas om hand. Detta inkluderar återföring till styrelsen angående inrapporterade incidenter.

Noter till resultat- och balansräkning (kk)

	2012	2011
Not 3 Premieinkomst	900 000	1 050 000
Avser direktförsäkring i Sverige.		
Not 4 Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	182 138	185 663
Överförd kapitalavkastning till försäkringsrörelsen motsvaras av en kalkylränta på 2,80 % (3,0 %) som är beräknad på en faktisk avkastning baserad på försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar.		
Not 5 Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		
Utbetalda försäkringsersättningar	-476 606	-447 783
Driftskostnader för skadereglering	-149 869	-130 096
Summa utbetalda försäkringsersättningar	-626 475	-577 879
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-316 000	-310 000
	-942 475	-887 879
Not 6 Driftskostnader		
Administration	-27 812	-20 795
Driftskostnaderna delas in i följande funktioner		
Skadereglering, enligt not 5	-149 869	-130 096
Administration	-27 812	-20 795
Kapitalförvaltning, enligt not 8	-1 672	-1 062
	-179 353	-151 953
varav:		
Personalkostnader	-104 662	-90 600
Lokalkostnader	-13 087	-12 774
Avskrivningar	-614	-472
Övrigt	-60 990	-48 107
Summa driftskostnader	-179 353	-151 953
Operationella leasingavtal		
Operationell leasing där LÖF är leasingtagare avser i huvudsak kostnader för lokaler och kontorsutrustning.		
<i>Totala framtida minimileasingavgifter</i>		
Förfallotidpunkt		
0-1 år	-10 417	-10 556
1-5 år	-25 673	-5 166
Summa	-36 090	-15 722
Totala leasingavgifter under perioden	-10 943	-11 105
varav variabla avgifter	-	-

	2012	2011
Arvoden till revisorer		
Revisionsuppdrag		
Ernst & Young AB	-240	-255
Lekmannarevisorer	-10	-5
	-250	-260
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-
Skatterådgivning	-	-
Övriga tjänster	-	-
Not 7 Kapitalavkastning, intäkter		
Ränteintäkter:		
Obligationer och andra räntebärande papper	229 573	218 988
Övriga ränteintäkter	4 495	1 305
	234 068	220 293
Not 8 Kapitalavkastning, kostnader		
Kapitalförvaltningskostnader	-1 672	-1 062
Räntekostnader	0	-1
Övriga finansiella kostnader	-248	-279
	-1 920	-1 342
Not 9 Bokslutsdispositioner		
Förändring säkerhetsreserv	-104 253	-360 133
Förändring periodiseringsfond	-15 150	-
	-119 403	-360 133
Not 10 Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-11 960	-300
Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats		
Resultat före skatt	42 517	300
Skatt enligt gällande skattesats 26,3%	-11 182	-79
Netto av ej avdragsgilla/ej skattepliktiga poster	-778	-221
Redovisad skattekostnad	-11 960	-300

Not 11 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2012	2012	2012	2011	2011	2011
	Upplupet anskaffnings värde	Verkligt värde	Bokfört värde	Upplupet anskaffnings värde	Verkligt värde	Bokfört värde
Landsting och regioner	6 000 000	5 935 176	6 000 000	6 000 000	5 837 115	6 000 000
Svenska staten	553 790	553 766	553 790	-	-	-
Svenska kommuner	198 994	209 644	198 994	346 675	354 274	346 675
Svenska bostadsinstitut	464 422	472 063	464 422	214 691	221 871	214 691
Övriga svenska emittenter	520 953	532 689	520 953	866 291	876 600	866 291
Övriga utländska emittenter	159 225	161 790	159 225	186 033	189 961	186 033
Summa	7 897 384	7 865 128	7 897 384	7 613 690	7 479 821	7 613 690
varav:						
Noterade värdepapper	1 897 384	1 929 952	1 897 384	1 613 690	1 642 706	1 613 690
Onoterade värdepapper	6 000 000	5 935 176	6 000 000	6 000 000	5 837 115	6 000 000
Summa	7 897 384	7 865 128	7 897 384	7 613 690	7 479 821	7 613 690

Det onoterade innehavet består i utställda reverser mot landsting och regioner (nom 6 000 000) som värderas till verkligt värde utifrån STIBOR 3 månader fixing och marknadsspread på kommunvärdepapper.

Not 12 Materiella tillgångar

	2012	2011
Ingående anskaffningsvärden	2 401	2 196
Inköp	711	205
Utgående anskaffningsvärden	3 112	2 401
Ingående avskrivningar	1 059	587
Avskrivningar	614	472
Utgående avskrivningar	1 673	1 059
Bokfört värde	1 439	1 342

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda kostnader	3 656	3 009
Upplupna intäkter	-	-
	3 656	3 009

Not 14 Avsättning för oreglerade skador

	2012	2011
Skadeförsäkring		
Inträffade och rapporterade skador	3 559 000	3 346 000
Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 802 000	2 739 000
Driftskostnader för skadebehandling	300 000	260 000
Utgående balans för oreglerade skador	6 661 000	6 345 000
Skadeförsäkring		
IB Inträffade och rapporterade skador	3 346 000	3 320 000
IB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 739 000	2 475 000
Driftskostnader för skadebehandling	260 000	240 000
Summa	6 345 000	6 035 000
Förändring Inträffade och rapporterade skador	213 000	26 000
Förändring Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	63 000	264 000
Förändring Driftskostnader för skadebehandling	40 000	20 000
Summa	316 000	310 000
UB Inträffade och rapporterade skador	3 559 000	3 346 000
UB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 802 000	2 739 000
UB Driftskostnader för skadebehandling	300 000	260 000
UB för oreglerade skador totalt	6 661 000	6 345 000
Avvecklingsresultat tidigare år*	-112 713	- 86 951

* I 2011 års årsredovisning justerades avvecklingsresultat tidigare år med ränte- och indexeringskostnader för livräntor. Redovisat avvecklingsresultat var för 2011 -59 067 kkr. Ovan redovisade avvecklingsresultat är ej justerade. Då avsättning för oreglerade skador ej tar hänsyn till framtida inflation förväntas en avvecklingsförlust. LÖFs aktuarie bedömer att total inflationsreglering 2012 uppgår till ca 120 mkr.

Not 15 Skadekostnadsutveckling

Skadeår	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totalt
<i>mkr</i>									
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (Brutto)	494	582	609	640	644	633	644	650	
Ett år senare	549	574	612	588	611	629	643		
Två år senare	547	583	580	560	620	639			
Tre år senare	553	543	535	565	631				
Fyra år senare	530	540	535	562					
Fem år senare	529	540	540						
Sex år senare	529	537							
Sju år senare	529								
Uppskattad slutlig skadekostnad per 31/12 2012	529	537	540	562	631	639	643	650	4 731
Ack. Utbetalda skadeersättningar	234	220	208	186	157	118	55	7	1 185
Avsättning upptagen i balansräkning	295	317	332	376	474	521	588	643	3 546
Avsättning tidigare år									2 815
Skadebehandlingsreserv i slutet av skadeåret (Brutto)									300
Total avsättning i balansräkningen									6 661

I avsättningen för oreglerade skador ingår avsättning för livräntor. Försäkringsförbundets kapitaliseringstabeller används för framräkning av kapitalvärden. Tabellerna är diskonterade och innehåller dödlighetsantaganden. Två kapitaliseringstabeller används beroende på när livräntan fastställts. Dels 2005 års grunder med en realränta om 1,5 % för livräntor fastställda från och med 2004. Dels 1973 års grunder för tidigare fastställda med en realränta de 10 första åren om 1,5 % och därefter -1 %. Avsättningen avseende fastställda livräntor uppgick till 1 367 (1 202) mkr.

Not 16 Övriga skulder

	2012	2011
Leverantörsskulder	5 712	2 404
Skatteskulder	11 507	588
Övriga skulder	1 767	1 589
	18 986	4 581

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Upplupna personalrelaterade kostnader	6 139	5 522
Övriga upplupna kostnader	1 890	150
	8 029	5 672

Not 18	Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt	2012	2011
	Andra finansiella placeringstillgångar	7 081 300	6 740 772
		7 081 300	6 740 772
Not 19	Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar		
	Medelantal anställda		
	Totalt	127 (100 %)	114 (100 %)
	varav kvinnor	85 (67 %)	75 (66 %)
	Samtliga anställda är kontorstjänstemän anställda i Sverige.		
	Könsfördelning i företagsledning		
	Styrelsen (exklusive arbetstagarrepresentanter)	9 (100 %)	7 (100 %)
	varav kvinnor	3 (33 %)	4 (57 %)
	Andra ledande befattningshavare inklusive VD	10 (100 %)	9 (100 %)
	varav kvinnor	2 (20 %)	2 (22 %)
	Löner och andra ersättningar		
	Styrelse	352	230
	VD	1 732	1 638
	Övriga anställda	60 148	53 200
	Sociala avgifter, varav pensionspremie 14 087 (11 767)	36 049	30 770
		98 281	85 838

Ersättningar till ledande befattningshavare

<i>Ersättningar och övriga förmåner</i>	<i>Styrelse- arvode/Lön</i>	<i>Förmåner</i>	<i>Pension</i>	<i>Summa</i>
<i>Styrelsens ordförande:</i>				
Karin Christensson	67,5			67,5
<i>Vice ordförande:</i>				
Lars Olof Rönnqvist	52,5			52,5
<i>Övriga Styrelseledamöter:</i>				
Stefan Ackerby	37,5			37,5
MarieLouise Zetterström	37,5			37,5
Ingrid Bergman	37,5			37,5
Rickard Simonsson	22,5			22,5
Börje Wennberg	22,5			22,5
Jerker Swanstein	22,5			22,5
Henrik Ask	22,5			22,5
Henrik Lundin	15			15
Barbro Naroskyin	15			15
<i>Verkställande direktör:</i>				
VD Lars Andåker	1 732	65	864	2 661
Andra ledande befattningshavare (9 st)	8 273	155	3 621	12 049

Enligt Finansinspektionens **Allmänna råd om ersättningspolicy i försäkringsföretag, fondbolag, börser, clearingorganisationer och institut för utgivning av elektroniska pengar (FFFS 2011:2)** ska bolaget bl.a. offentliggöra information om löner, ersättningar och andra förmåner i bolaget.

Ovan har information lämnats om storleken på ersättningsarna till styrelsens ledamöter, VD, andra ledande befattningshavare och övriga anställda i bolaget. Bolaget har ovan valt, i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd FFFS 2011:2, att publicera ersättningar till bolagets kontrollfunktioner tillsammans med övriga anställda då en separat redogörelse skulle avslöja enskilda personers ekonomiska förhållanden. Vissa uppgifter med koppling till principer eller kriterier för beräkning av eller storlek på rörliga ersättningar eller uppskjutna utbetalningar kan inte lämnas eftersom rörliga eller resultatbaserade ersättningar eller rättigheter till aktier, aktierelaterade instrument eller andra finansiella instrument inte finns i bolaget.

Bolagets styrelse fastställer årligen en ersättningspolicy som gäller för samtliga anställda i bolaget. Ersättningspolicyen finns tillgänglig på bolagets hemsida, www.patientforsakring.se.

Principer för fastställande av ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till styrelseledamöter beslutas årligen av bolagsstämman. Styrelsearvoden utgår inte till i bolaget anställda personer. Styrelsen har inom sig utsett ett ersättningsutskott. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande och vice ordförande och skall inför behandling av styrelsen bereda väsentliga ersättningsfrågor såsom ersättning och anställningsvillkor för verkställande direktören samt principerna för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare och övriga anställda.

Bolaget tillämpar inte rörlig eller resultatbaserad ersättning eller rättigheter till aktier, aktierelaterade instrument eller andra finansiella instrument till VD, andra ledande befattningshavare, anställda som kan påverka bolagets risknivå, anställda i kontrollfunktioner eller andra anställda.

Ersättning till verkställande direktören fastställs av bolagets styrelse. Ledande befattningshavares och övriga anställdas ersättning fastställs av VD. Ersättningen till verkställande direktören och bolagets ledningsgrupp utgörs av fast lön, övriga förmåner och pension. Ersättningen fastställs enligt marknadsmässiga principer. De personer som kan anses tillhöra den kategori som utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på bolagets risknivå erhåller en fast ersättning från bolaget varför det inte finns några incitament från bolaget som kan uppmuntra till ett överdrivet risktagande.

Arvode till styrelsen

Arvode till styrelseordförande uppgår till 30 kkr för första halvåret 2012 och 37,5 kkr för andra halvåret 2012, till vice ordföranden uppgår arvodet till 22,5 kkr för första halvåret

och 30 kkr för andra halvåret. Arvode till övriga styrelseledamöter uppgår till 15 kkr för första halvåret 2012 och till 22,5 kkr för andra halvåret 2012.

Pension

Verkställande direktör Lars Andåkers pensionsålder är 65 år. Pensionen är en premiebestämd pension. Den årliga kostnaden för pensionen uppgår till 66 kkr per månad samt sjukförsäkring totalt ca 72 kkr i månaden. Premien betalas längst till och med månaden före Lars Andåker fyller 65 år. Andra ledande befattningshavare omfattas i likhet med övriga anställda av pensionsvillkor enligt kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation (FAO) och Försäkringstjänstemannaförbundet (FTF) respektive Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), vidare beskrivet under not 1 Redovisningsprinciper.

Avgångsvederlag

Verkställande direktör Lars Andåker har ett avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön. Avtalet med verkställande direktören löper med en uppsägningstid från bolagets och verkställande direktörens sida på sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida och vid egen uppsägning har andra ledande befattningshavare tre till sex månaders uppsägningstid.

Not 20 Upplýsningar om närstående

Som närstående definieras styrelseledamöter och ledningspersoner och deras nära familjemedlemmar. Inga väsentliga transaktioner utöver de som anges i not 19 finns. Som närstående parter räknas inte bolagets ägare som har styrelserepresentation. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna. Verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer. Den vinst som uppkommer återförs till försäkringstagarna.

Stockholm den 20 mars 2013

.....
Karin Christensson, Ordförande

.....
Stefan Ackerby

.....
Lars-Olof Rönnqvist, Vice ordförande

.....
MarieLouise Zetterström

.....
Rickard Simonsson

.....
Ingrid Bergman

.....
Börje Wennberg

.....
Jerker Swanstein

.....
Henrik Ask

.....
Magnus Morén, Arbetstagarrepresentant

.....
Kerstin Winberg, Arbetstagarrepresentant

.....
Lars Andåker, Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den

.....
Ernst & Young AB
Magnus Fagerstedt
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har avgivits den

.....
Johan Edstav
Lekmannarevisor

.....
Tomas Nordenstam
Lekmannarevisor

Styrelse, revisorer och företagsledning

Styrelse

Ordinarie ledamöter valda av bolagsstämman

Christensson, Karin	Hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Skåne
Ackerby, Stefan	Biträdande chefekonom, Sveriges Kommuner och Landsting
Ask, Henrik	Personskadeförklaringschef, If Skadeförsäkring
Bergman, Ingrid	Koncernredovisningschef, Stockholms läns landsting
Rönnqvist, Lars-Olof	Senior advisor, Västra Götalandsregionen
Simonsson, Rickard	Landstingsdirektör, Örebro Läns Landsting
Swanstein, Jerker	Advokat, Limhamn
Wennberg, Börje	Landstingsråd, Landstinget i Uppsala län
Zetterström, MarieLouise	Verkställande direktör, Förenade Liv Grupp-försäkring AB
Morén, Magnus	Arbetstagarrepresentant
Winberg, Kerstin	Arbetstagarrepresentant

Revisorer

Ordinarie revisor vald av bolagsstämman

Ernst & Young AB	representeras av Auktoriserad revisor Magnus Fagerstedt
------------------	--

Lekmannarevisorer valda av bolagsstämman

Nordenstam, Tomas	Lövånger
Edstav, Johan	Uppsala

Företagsledning

Andåker, Lars	Verkställande direktör
Abrahamsson, Peter	IT-chef
Adrup, Jan	Skadeförklaringschef
Ahlberg, Jon	Chefsläkare
Berndtsson, Magnus	Biträdande skadeförklaringschef
Cronmark, Henrik	HR-chef
Dahlström, Annelie	Chef internservice
Evangelisti, Lena	Ekonomichef
Nyberg, Magnus	Bolagsjurist
W Björn, Roger	Finanschef

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, org.nr 516401-8557

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag för år 2012.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lag om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag för år 2012.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen och aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lag om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 22 mars 2013

Ernst & Young AB

Magnus Fagerstedt

Auktoriserad revisor

Till
Bolagsstämman i
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag
Organisationsnummer 516401-8557

Granskningsrapport avseende räkenskapsåret 2012

Vi, av bolagsstämman utsedda lekmannarevisorer, har granskat Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags verksamhet under räkenskapsåret 2012.

Granskningen har utförts enligt vad som stadgas i försäkringsrörelselagen om lekmannarevisorer och god revisionsred.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Lövånger och Uppsala den 22 mars 2013

Thomas Nordenstam

Johan Edstav